



## **Sisäministeriön maahanmuutto-osaston lausunto: hallituksen esityksen luonnos yleisiä kielitutkintoja koskevan lain muuttamisesta (VN/21671/2021)**

Sisäministeriön maahanmuutto-osasto kiittää opetus- ja kulttuuriministeriötä mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksen luonnoksesta, joka koskee yleisistä kielitutkinnoista annetun lain muuttamista.

Esitysluonnoksen mukaan lakiin lisättäisiin säännökset vilpillisen menettelyn ja järjestyksen rikkomisen seuraamuksista. Jos tutkinnon suorittaja syyllistyisi vilpilliseen menettelyyn, vilpin yritykseen tai niissä avustamiseen taikka muutoin rikkoisi järjestystä tutkintotilaisuudessa, hänen tutkintosuorituksensa voitaisiin katsoa hylätyksi. Lisäksi hän voisi menettää oikeutensa osallistua kyseisen kielen tutkintoon kuuden kuukauden ajaksi. Asiasta tekisi päätöksen Opetushallitus. Päätöksestä olisi valitusoikeus.

Lisäksi täsmennettäisiin yleisten kielitutkintojen tutkintotoimikuntaa, tutkinnon järjestäjiä ja arvioijia koskevia säännöksiä tekemällä enimmäkseen teknisluonteisia tarkistuksia ja siirtämällä nykyisin asetuksessa säädettyjä asioita lain tasolle. Samalla täsmennettäisiin ja päivitetäisiin lain säännöksiä arvioija- ja tutkintorekistereistä, tutkintomaksusta ja muutoksenhausta. Muutokset tulisivat voimaan 1.1.2023.

Esitysluonnoksen tavoitteena (s. 10) on parantaa yleisten kielitutkintojen tutkintojärjestelmän toimivuutta ja yhdenmukaistaa tutkinnon järjestäjien menettelytapoja. Lisäksi tavoitteena on turvata tutkinnon suorittajien yhdenvertainen kohtelu vilpillistä menettelyä tai järjestyksen rikkomista koskevissa tilanteissa sekä huolehtia heidän oikeusturvastaan. Tavoitteena on myös selkeyttää yleisten kielitutkintojen tutkintotoimikuntaa koskevia säännöksiä ja varmistaa yleisistä kielitutkinnoista annetun lain yhdenmukaisuus tietosuojalainsäädännön kanssa. Sisäministeriön maahanmuutto-osasto pitää esitysluonnoksen tavoitteita kannatettavina.

Kansalaisuuslain 13 §:n 1 momentin 6 kohdan mukaan kansalaistamisen yleisiin kuuluu kielitaitoedellytys eli se, että hakijalla on suomen tai ruotsin kielen tyydyttävä suullinen ja kirjallinen taito tai näiden sijasta vastaavan tasoinen suomalaisen tai suomenruotsalaisen viittomakielen taito. Kielitaitoedellytyksen täyttäminen voidaan kansalaisuuslain 17 §:n mukaan osoittaa mm. suorittamalla yleinen kielitutkinto taitotasolla kolme. Kansalaisuuslakiin on esitetty eräitä muutoksia (HE 64/2022 vp), mutta ehdotetut muutokset painottuvat säädöshuoltoon eikä kielitaitoedellytystä ole ehdotettu muutettavaksi. Muutoksia ei niin ikään ole esitetty siihen, että kielitaidon voi osoittaa yleisellä kielitutkinnolla, joka on suoritettu taitotasolla kolme.

Esitysluonnoksen sivulla 5 on käsitelty sitä, millaisilla yleisen kielitutkinnon osakokeiden yhdistelmillä voi osoittaa Suomen kansalaisuutta varten vaadittavan tyydyttävän suomen tai ruotsin kielen taidon. Sisäministeriön maahanmuutto-osasto toteaa tältä osin tarkennuksena, että osakokeiden mahdolliset yhdistelmät ilmenevät kansalaisuuslain 17 §:n yksityiskohtaisista perusteluista (HE 80/2010 vp).



Esitysluonnoksessa on muita toteuttamisvaihtoehtoja (s. 16) käsiteltäessä todettu, että yleisiä kielitutkintoja koskevaan järjestelmään kohdistuu myös laajakantoisempia muutostoja kehittämistarpeita. Nämä liittyvät mm. viittomakielten taidon osoittamiseen ja vaativat esitysluonnoksen mukaan laajempaa selvittelyä. Sisäministeriön maahanmuutto-osasto toteaa, että tarve saada viittomakieli mukaan yleiseen kielitutkintoon nousi esille myös kansalaisuuslain muuttamista koskevan hallituksen esityksen luonnoksesta annetussa lausuntopalautteessa loppuvuodesta 2021. Lausuntopalautteessa kiinnitettiin huomiota myös kohtuullisten mukautusten tarpeeseen ja sitä koskevaan Opetushallituksen ohjeistukseen.

Esitysluonnoksen (s. 19) mukaan seuraamukset järjestyksen rikkomisesta ja vilpillisestä menettelystä vastaisivat osittain ylioppilastutkinnossa käytössä olevia seuraamuksia. Sisäministeriön maahanmuutto-osasto katsoo, että seuraamusten samankaltaisuutta voidaan pitää perusteltuna.

Lainsäädäntöjohtaja

Riitta Koponen

Erityisasiantuntija

Hanna Pihkanen

**VN/21671/2021-SM-3**

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: